

Eesti Vabariigi Valitsus
Stenbocki maja
Rahukohtu 3
15161 Tallinn

Meie 24.04.2020 nr 4/100

Arvamuse esitamine COVID-19 levikust põhjustatud olukorrast väljumise strateegia kohta

Lugupeetud peaminister Jüri Ratas!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tunnustab Vabariigi Valitsust selle eest, et valminud on koroonakriisist väljumise strateegia kavand. Ettevõtjate jaoks on sellise strateegia olemasolu väga oluline, sest see annab parema ülevaate, milliseid piiranguid plaanib riik esmajärjekorras leevendada. Järgnevalt esitame oma kommentaarid ja ettepanekud kriisist väljumise strateegia kohta.

1. Kaubanduskoda on seisukohal, et riik ei tohi eriolukorras kehtestatud piirangute leevendamisele põhjendamatult viivitada. Samas peame mõistlikuks lähenemist, et piirangute leevendamisel võtab riik arvesse tervishoiu ekspertide seisukohti. Kui piirangute leevendamisele kaasneb madal või mõõdukas nakkusoht ning piirangute leevendamine aitab kaasa majanduse taastumisele, siis tuleb piiranguid ka leevendada. Kui piirangute leevendamise tagajärjel suureneb märgatavalt koroonaviiruse levik, siis tuleb sellele ka reageerida ning piiranguid taastada.

2. Hetkel jääb kriisist väljumise strateegias ettevõtjatele ebaselgeks, milliste eelduste täitmisel arutab riik piirangute leevendamist. Mõistame, et strateegias ei ole võimalik konkreetseid kuupäevi välja tuua, aga samas on ettevõtjate ootus, et riik tooks välja selged kriteeriumid, mille täitmise korral hakatakse arutama ühe või teise piirangu leevendamist. Strateegias (lk 10) on välja toodud, milliste kriteeriumite saavutamisel toimub üleminek II etappi. Teeme ettepaneku tuua strateegias iga piirangu leevendamise osas selgemalt välja, milliste kriteeriumite täitmisel plaanib riik leevendused ellu viia. Näiteks võiksid need kriteeriumid olla seotud nakatunute arvuga, haiglaravil viibivate koroonaviiruse patsientide arvuga või muu asjakohase kriteeriumiga.

3. Lisaks teeme ettepaneku tuua piirangute leevendamise juures välja iga piirangu leevendamise majanduslik mõju. Sellisel juhul on piirangu leevendamise otsustamisel teada, millist majanduslikku mõju piirangu leevendamine avaldab, ning otsust on võimalik kiiremini teha.

4. Kaubanduskoda peab mõistlikuks, et teatud piirangute leevendamisel või kaotamisel jäävad kehtima kohased ja proportsionaalsed eritingimused või neid kehtestatakse või täpsustatakse (nt 2+2 reegli täitmine, teatud intervalliga desinfitseerimise nõue, isikukaitsevahendite tagamine, isikute eraldi liikumisteed, üldalade suletuna hoidmine kaubanduskeskustes ja muudes hoonetes, kus on tõenäoline isikute kogunemine jne).

Samas on oluline, et sellised eritingimused oleksid enne piirangute leevendamist kõigile piisavalt pikalt ette teada. Lisaks eritingimuse olemasolule peab olema ka juhend, kuidas ettevõtja peab konkreetset erinõuet täpsemalt täitma. Näiteks kui kaubanduskeskuste poed avatakse ja neile kehtib desinfitseerimise nõue, siis on vaja täpsemaid juhiseid, mida pood peab täpsemalt desinfitseerima.

5. Eraldi rõhutame liikumispiirangute leevendamise olulisust Soome ja Lätiga ning samuti Saaremaaga. Majanduslikult on need meile äärmiselt olulised ning sellised võimalusi tuleks kaaluda esimeses järjekorras koos või ilma täiendavate eritingimusteta.

6. Täiendavalt märgime, et majutus- ja toitlustusettevõtete jaoks, kes on olnud piiratud tegutsemisega või suletud kõige kauem, on kahtlemata oluline ka kultuuriobjektide avamine ning vähemalt siseriiklike kultuuri ja spordisündmuste võimaldamine koos eritingimustega. Kindlasti ei taastu külalastatavus varasemaga sarnasel tasemel lähiajal, kuid ka piiratud tingimustel võimaldaks see siiski minimaalset sissetulekut ja vähendaks potentsiaalselt riigi koormust toetustele.

7. Lisaks märgime, et viiruse leviku tõkestamiseks tuleb kindlasti rakendada proportsionaalseid erimeetmeid ning seetõttu oleks ka strateegias kohane selgitada, millest lähtudes neid rakendatakse ning kuidas mõju hinnatakse. Kindlasti tuleb nende puhul arvestada ka majandusliku aspektiga ning sellega, et iga nõue peab olema kohane ja reaalselt rakendatav. Kindlasti on ka erimeetmete puhul tõhusamaid ja vähemtõhusaid. Näiteks, kui otsustatakse avada majutusasutused, kuid seada samas eritingimuseks, et toad peavad olema ilma vaipkatteta, pärast külastaja lahkumist tuleb vahetada kogu tubade tekstiil (sh kardinad, diivanikatted jne), tubade koristamise vahel tuleb vahetada kaitsevahendeid ja teostada desinfitseerimine, siis on selge, et selline piirangu leevendamine, koos vastavate erimeetmetega ei ole ilmselt selle sektori ettevõtetele positiivse mõjuga, ega aita negatiivseid majanduslikke mõjusid tegelikult leevendada.

Loodame, et peate võimalikuks meie kommentaare ja ettepanekuid arvesse võtta.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts
Peadirektor

Koostanud: Marko Udras marko.udras@koda.ee 6040070